

Napisala i snimila: Snježana FRIDL

S desne strane rijeke Karašice, južnije od Viljeva, nalazi se Kapelna, mjesto koje se u do-tursko doba nazivalo Poljana, a pripadalo je osuvačkom imanju pakračkih plemića Tetena. Svoje posljednje ime Kapelna selo je dobilo prema mađarskoj riječi kapolna, što znači crkva, kapela. U vrijeme turske okupacije miholjačkog kraja počelo je naseljavanje Srba. Dolazak znatnog broja Srba u velikoj mjeri zabilježen je kada su Turci protjerani i tada je nastalo ovo selo sa srpskim stanovništvom. Srpska zajednica naročito je ojačala u 18. stoljeću zbog čega je 1748. godine podignuta parohijska drvena crkva. O veličini sela govore podatci iz popisa stanovništva iz kojih je vidljivo da je u Kapelni 1890. godine živjelo 1147 stanovnika. Nakon 1961. godine broj stanovnika počeo se smanjivati. Postotno najviše je bilo Srba, zatim Hrvata, Madara i Muslimana. Od četiri stotine mještana 1991. godine, danas ih u tri ulice živi tristotinjak. Stanovnici su Srbi, Hrvati i Romi, koji su Kapelnu počeli naseljavati nakon Domovinskog rata. U vremenu kada su odnosi među ljudima i religijama prilično narušeni, malo je primjerica suživota ljudi različitih vjera. U te rijetke primjere pripada i Kapelna, selo koje svjedoči kako ljudi mogu lijepo i složno živjeti usprkos različitostima.

A NA ŠPICI SVI ZAJEDNO

Nedjelja je. Dan odmora, susreta i druženja s rodbinom i prijateljima. Boravka u prirodi. Ali ne i za nas novinare. Odlučila sam prihvatiti izazov i u nedjeljno maglovito prohladno jutro uputiti se u Kapelnu. Nakon svladavanja za mene nepoznatog puta, došla sam u centar sela, skrenula desno i parkirala svoju Opel Corsu ispred Društvenog doma. Privukli su me ljudi koji sjede na klupi i shvatih da sam na kapelničkoj špici. Izlazim iz automobila i osjetim rodnostne poglede te okupljenima govorim da se trebam naći s parohom Draganom Gačešom zbog obnovljenog parohijskog doma. Iz vesele skupine ispred crkve izdvoji se Dušan Živanović, koji ima 55 godina. Prvi je Rom koji se sa suprugom i šestero djece 1994. godine doselio u Kapelnu. "Djeca su narasla, raširila se, tako da živimo supruge i ja. Imam socijalnu, držim krmače i prodajem prasce, a nekada sam se bavio starijim željezom. To više ne ide, pa sam se okrenuo svinjama, a imam i zemlje", kaže Dušan. Među onima koji se doselili nakon Domovinskog rata je i Branko Branković. On se iz Donjeg Miholjca doselio u Kapelnu. "Do rata je to bilo selo većinom sa Srbima, a sada je pola-pola. Osim Srba i Hrvata, ima i Roma i Bosanaca. Život u Kapelni danas daleko je od onoga što je bilo prije - smatra Branko i dodaje: "Život je nikakav. I ovo selo, kao i mnoga druga, izumire. Nema mladih ljudi. Mladi odlaze, a stari ostaju. Selo ima škole, a u njoj deset daka." Josip Micek, ratni vojni invalid, također se doselio u selo, i to prošle godine iz susjednog mještana Viljeva.

DRUŠTVENI DOM: OBNOVLJEN KROV I STOLARIJA

MILAN KOLAR

DALIBOR DAKIĆ

JOSIP MICEK

BRANISLAV MILAKOVIĆ

DUŠAN ŽIVANOVIĆ

ŠPICA U KAPELNI: SUSREĆU SE HRVATI, SRBI I ROMI

PODRUČNA ŠKOLA: OBNOVLJENA EUROPSKIM NOVCEM

MLJEKARSKA POSTAJA: USKORO KATOLIČKA KAPELICA

// REPORTAŽA: KAPELNA - VIŠE OD OBIČNOG SELA //

ZAJEDNIŠTVO U RAZLIČITOSTI

SKLAD MEĐU RELIGIJAMA: KAPELNA JE DOKAZ DA HRVATI, SRBI I ROMI MOGU ŽIVJETI U MIRU

PRAVOSLAVNA CRKVA SVETE TROJICE IZ 1844. GODINE

- Zbog djece, a i ženi je bliže ići na posao na obližnju farmu. Poznajem sve te ljude, s kojima ovdje sjedim, od Domovinskog rata. Dobar sam sa svima. Nemam nikakvih problema. Sve štima. Najbolje se slažemo kada se nademo ovdje ispred doma na čašici razgovora - kaže 46-godišnji Micek. Najtiši u društvu je Branislav Milaković. S razlogom. "U Kapelni sam od 1957. godine. Radio sam u Osijeku i onda sam 1991. dobio otkaz. Vratio sam se u selo i živim u roditeljskoj kući. Za mene je život vrlo loš. Živim od socijale koja je 700 kuna", priča Branislav. Moji sugovornici su zanimljivi i rado bih s njima razgovarala, ali pogled na parohijski dom prekoputa ceste i skupinu ljudi koja ulazi podsjetilo me je zbog čega sam zapravo došla u Kapelnu.

CRKVA I KAPELA

Nakon razgledanja obnovljenog parohijskog doma, protorej Dragan Gačeša, paroh Parohije sv. apostola Petra i Pavla u Slatini, odveo me je do crkve Svete Trojice u kojoj jednom mjesečno služi svetu liturgiju, jer osim ove crkve ima ih još devet. U Kapelni je 40 pravoslavnih domova s oko 90 stanovnika. - Većinom je to starije stanovništvo. Djece nema puno. Naroda je sve manje. Na blagdan Svete Trojice na bogoslužje dođe njih 30-ak, a običnim nedjeljama desetak duša - iskren je paroh Gačeša. Pravoslavna crkva Svete Trojice sagrađena je 1844. godine na mjestu gdje je bila crkva svetog Dimitrija. Crkva nije zaštićena spomenik kulture, a prije pet godina obnovljen je krov. Pasadu treba obnoviti, međutim, unutrašnjost vapi za opsežnim radovima zbog vlage koja prodire na sve strane. U istoj ulici, Petra Preradovića, smještena je i kapelica Protestantske reformirane kršćanske Crkve, koja u Kapelni djeluje od 2011. godine. Po kanonima PRKC-a, Protestantska crkvena općina u Kapelni ima status misijske župe i većina župljana su Romi, a bogoslužja su nedjeljom. U Preradovićevoj ulici je područna škola koja je od 1995. godine u sastavu Osnovne škole Ante Starčevića Viljevu. Podatci o gradnji škole datiraju iz 1946., no školska zgrada prošle godine energetski je obnovljena. Milan Kolar više ne prati nastavu u područnoj školi, već u matičnoj školi u Viljevu. Još uvijek rado dolazi na dječje igralište kod škole, jer je to jedino mjesto gdje mladi Kapelanci mogu provoditi slobodno vrijeme. "Okupljamo se na igralište kod škole. Znamo otići i do nogometnog igrališta, ali uglavnom smo ovdje. No zbog korone sada se baš previše ne družimo", kaže 11-godišnji Milan. Uz dugu tradiciju školstva, u selu je osnovano vatrogasno društvo 1998. i sagrađen vatrogasni dom, a društveni dom 1957. godine. No DVD je ugašen, a Udruga žena "Ruže", koja je osnovana prošle godine, vatrogasni dom održava i koristi za svoje aktivnosti. - Puno toga radimo. Ove jeseni pravile smo pekmez, turšiju i cvjetne aranžmane za groblje. Pečemo kolače, organiziramo zabave i druženja. Ima nas desetak žena i lijepo se slažemo. Meni je posebno drago što sam u udruzi jer živim sama i društvo mi dobro dođe - kaže 68-godišnja Stana Jokić, koja obožava peći kolače. Postoji još NK Kapelna i Udruga Roma "Lijepa riječ", koja je u svibnju ugostila saborskog zastupnika romske nacionalne manjine Veljka Kajtažija. U selu je zajedničko groblje na kojemu se pokopaju katolici i pravoslavci, a Kapelna još ima i trgovinu. Selo ima struju, javnu rasvjetu i asfalt. - Najvažniji artikl je pivo. Bez šećera i soli može se biti tri dana, ali bez piva ne može - u Šali će 62-godišnji Đoko Marčeta. Prisjeća se i priča kako je selo poslilo Drugog svjetskog rata imalo bogat stočni fond. "Silne krave, bikovi, telad, junad i svinje su se hranile. Svaka kuća imala je stoku. Nekada je bilo oko 300 krmača u selu, a sada nema 20. Praznih imanja sve je više, a nitko ih ne kupuje", kazao je Marčeta. Većina stanovnika živjela je od mješovite poljoprivrede, no mještani su danas uglavnom zaposleni u tvrtkama u Donjem Miholjcu. U selu je nekoliko obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Jedno od njih vodi Dalibor Dakić, koji je član Općinskog vijeća Viljeva i predsjednik Vijeća srpske nacionalne manjine. - Probao sam raditi u poduzeću, ali sam se ipak odlučio za poljoprivredu. Držim ovce, krmače i tovnju junad. Obruđujem 60 jutara zemlje. Sin mi radi u Donjem Miholjcu, a kćerka studira. Djeca pomažu kada stignu, a tu je i supruga - pojašnjava Dakić. Komentirao je i suživot katolika, pravoslavaca i Roma: - Na vjeru ne gledamo. Svoje volimo, tuđe poštujemo. Ratnih godina u selo su došli protjerani Hrvati iz Srijema, posebice iz šidske općine, iz Vašice, Morovića i Kukujevac. Suradujemo i borimo se zajedno za naše selo. Ljudi složno žive. Razumiju se jako dobro. Najveći problem je što mladi odlaze i selo ostaje pusto. Ima dijelova u ulicama gdje je osam kuća zaredom prazno. Problem je što i Romi koji su došli u selo odlaze radi u Njemačku - kaže Dalibor Dakić, ističući kako, bez obzira na razlike, stanovnici Kapelne zajedno u primjermom suživotu doprinose ljepšoj i veđrijoj slici sela. ■

Tri crkvene građevine u istoj ulici

● Vjernici katoličke vjeroispovijesti do danas nemaju u selu izgrađenu crkvu. Umjesto crkve, za religijsku službu služi društveni dom. Na prvom katu doma, u prostoriji koja je nekada bila društveni klub, čitaonica i mjesto za gledanje televizijskih programa, održavaju se mise. Na mise dolazi župnik župe sv. Andrije apostola u Viljevu. Općina Viljevo pokrenula je proceduru da otkupi i obnovi zgradu bivše zadruge u Kapelni koja bi se prenamijenila u katoličku kapelu. Buduća katolička kapela nalazila bi se prekoputa pravoslavne crkve u Preradovićevoj ulici, u kojoj je smještena i kapela Protestantske reformirane kršćanske crkve.

Općinska briga za Kapelnu

● Zahvaljujući ustrajnosti mještana Dalibora Dakića, vijećnika viljevačkog Općinskog vijeća, obnovljen je društveni dom. Riječ je o prvom fazi obnove nakon koje je dom dobio novi krov i vanjsku stolariju. Obnovu vrijednu 530.000 kuna financirala je Općina uz potporu Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije. U posljednjih pet godina, ističe vijećnik Dakić, Općina Viljevo financirala je gradnju mrtvačnice, asfaltiranje ceste do groblja te izgradnju dječjeg igrališta kod područne škole.

VATROGASNI DOM: USELILE SE ČLANICE UDRUGE ŽENA